

اصول فقه کاربردی

(دوره مقدماتی)

دکتر علیرضا عابدی سرآسیا
عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

سرشناسه:	عابدی سرآسیا، علیرضا، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور:	اصول فقه کاربردی (دوره مقدماتی) / علیرضا عابدی سرآسیا.
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، انتشارات، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	۲۳۲ ص: مصور.
فروست:	انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۷۱۵.
شابک:	ISBN: 978-964-386-390-6
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا.
موضوع:	اصول فقه
موضوع:	اصول فقه شیعه -- قرن ۱۴
موضوع:	Islamic law -- Interpretation and construction
موضوع:	Islamic law, shiites -- Interpretation and construction -- 20th century
شناسه افزوده:	دانشگاه فردوسی مشهد. انتشارات
رده بندی کنگره:	۱۳۹۸ الف ۶ع ۲ / BP1۵۵
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۳۱
شماره کتابشناسی ملی:	۵۶۲۳۴۲۲

اصول فقه کاربردی (دوره مقدماتی)

انتشارات
۷۱۵

پدیدآورنده: دکتر علیرضا عابدی سرآسیا
 مشخصات: وزیری، ۲۵۰ نسخه، چاپ اول، بهار ۱۳۹۸
 چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه فردوسی مشهد
 بها: ۲۳۰/۰۰۰ ریال
 حق چاپ برای انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد محفوظ است.

مراکز پخش:

فروشگاه و نمایشگاه کتاب پردیس: مشهد، میدان آزادی، دانشگاه فردوسی مشهد، سازمان مرکزی، جنب سلف یاس تلفن: ۳۸۸۳۳۷۲۷ (۰۵۱)
مؤسسه کتابیران: تهران، خیابان کارگر جنوبی، خیابان لبافی نژاد، بین خیابان فروردین و اردیبهشت، شماره ۲۳۸ تلفن: ۶۶۴۹۴۴۰۹-۶۶۴۸۴۷۱۵ (۰۲۱)
مؤسسه دانشسیران: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت) نبش خیابان نظری، شماره ۱۴۲ تلفکس: ۶۶۴۰۰۲۲۰-۶۶۴۰۰۱۴۴ (۰۲۱)

<http://press.um.ac.ir>

Email: press@um.ac.ir

فهرست اجمالی

سخن نویسنده.....	۶
بخش اول: کلیات	۷
۱. علم اصول فقه یا قواعد استنباط حقوق اسلامی.....	۹
۲. تعریف اصول فقه.....	۹
۳. فایده و کاربرد اصول فقه.....	۱۶
۴. موضوع اصول فقه.....	۱۷
۵. مبادی اصول فقه.....	۱۷
۶. تاریخچه اصول فقه.....	۱۸
بخش دوم: مباحث الفاظ	۲۷
فصل ۱. مباحث مقدماتی.....	۲۹
فصل ۲. اوامر.....	۶۲
فصل ۳. نواهی.....	۷۷
فصل ۴. مفاهیم.....	۸۰
فصل ۵. عام و خاص.....	۹۹
۹. دوران بین نسخ و تخصیص (برای مطالعه).....	۱۱۰
فصل ۶. مطلق و مقید.....	۱۱۳
بخش سوم: ادله و حجج (حجت‌های شرعی)	۱۲۱
فصل ۱. کلیات.....	۱۲۳
فصل ۲. ادله اجتهادی.....	۱۲۹
فصل ۳. ادله یا ظنون غیرمعتبر.....	۱۴۶
فصل ۴. ادله فقهاتی (اصول عملیه).....	۱۶۱
فصل ۵. تعارض ادله.....	۱۹۴
اصطلاح‌نامه	۲۰۳
فهرست منابع و مآخذ	۲۱۳
فهرست تفصیلی	۲۲۳

سخن نویسنده

اصول فقه که می‌توان از آن با عنوان «منطق فهم دین» یاد کرد، حاوی مطالب ارزشمندی است که به منزله «قواعد فهم متن» هستند. این قواعد که حاصل تلاش‌های شبانه‌روزی هزاران اندیشمند اسلامی است، راه و روش، فهم و برداشت صحیح از متون و رمزگشایی از آن را به ما می‌آموزد. اگرچه علم اصول فقه در راستای فهم صحیح فقهی تدوین شده است، اما اکثر قواعد آن به متون شرعی اختصاصی ندارد و در تمامی متون کارایی دارد. از این رو، آشنایی با اصول فقه برای هر کسی که با فهم متن سروکار دارد، ضروری می‌نماید.

از طرفی، آنچه موجب دوری قشر زیادی از اندیشمندان علوم مختلف از این علم ارزشمند شده است، از یک سو انبوه اصطلاحات دشوار و تخصصی و از سوی دیگر، تصور عدم کارایی آن در متون غیرشرعی است. مثال‌های معمولاً فقهی محض و یا غیر کاربردی نیز بر این تصور دامن زده است.

در مجموعه حاضر سعی شده است که یک دوره از مباحث کاربردی اصول فقه با بیانی نسبتاً ساده (همراه با پرهیز از اصطلاحات غیرضروری و یا توضیح اصطلاحات ضروری) ارائه شود. همچنین، به منظور کاربردی‌تر کردن مباحث سعی شده است از مثال‌های حقوقی و عرفی استفاده شود. از ارائه نظریه‌ها یا استدلال‌های مختلف نیز دوری شده و به مهم‌ترین و مشهورترین اقوال و محکم‌ترین استدلال‌ها اکتفا شده است.

با توجه به اینکه هدف از تدوین این مجموعه، آشنایی اجمالی خوانندگان با مباحث و اصطلاحات کاربردی اصول فقه است و معمولاً این افراد آشنایی قبلی با مباحث اصول فقه ندارند، از طرح بحث تمامی مبادی اصول فقه خودداری شده است؛ زیرا برخی از آن‌ها جزء مباحث دشوار اصول فقه است که در کتب اصولی در سطوح بالاتر، بررسی می‌شوند و طرح آن‌ها در این مجموعه، موجب دل‌سردی و آزرده‌گی خوانندگان می‌شود.

امید است این تلاش اندک، تلاش در راه توسعه علم، و راه و روش فهم صحیح محسوب گردد.

علیرضا عابدی سرآسیا

عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد